

Tuomas Jussila

Nälkävuodet 1867–1868

Kiitän Miikka Voutilaista, että hän on ottanut arvioitavakseen teoksen *Nälkävuodet 1867–1868* (HAik 2/2019). Voutilaisen painoitellen kärkäs arvio sisältää arvokkaita näkökulmia, mutta kaikin osin en tunnistanut siitä itse kirjaa tai sen yksittäisiä artikkeleita.

Arvostelunsa alussa Voutilainen toteaa, että teos perustuu pääosin jo olemassa olevaan kirjallisuuteen. Näkemys on hämmentävä ja Voutilainen jättää sen tarkemmin perustelematta – sivuuttaen samalla merkittävän määrän erilaista arkistotyötä. Toivomus kirjan yhtenäisestä ”järestä teoreettisesta tai metodologisesta apparaatista” on ylevä. Syy, miksei sellaisia tapaa usein artikkelikokoelmien yhteydessä on yksinkertainen: ne toimivat harvoin. Tähän tulokseen tulimme myös tehdessämme toimitustyötä kirjan erilaisten aihepiirien parissa.

Arviossa keskitytään nälänhätien teoreettisiin malleihin, jotka ovat pääosin syntyneet talous- ja väestötieteen piirissä. Voutilainen osoittaa oppineisuutensa tällä kentällä, mutta jättää pohtimatta mikä näiden teoreettisten lähestymistapojen anti olisi ollut teoksen yksittäisille artikkeleille.

Teoksen lähtökohtana on ollut ideografinen suhtautumistapa tutkittuun ilmiöön. Tavoitteena on ollut pikemminkin *ymmärtää* tutkittua il-

miötä, eikä niinkään *selittää* sitä. Useimmat Vou-tilaisen esiintuomat teoreettiset keskustelut painottavat kysymystä ”miksi nälänhätä?” Teoksen artikkelit ovat pikemminkin pyrkineet vastamaan kysymykseen ”mikä nälänhätä?” Todennäköisesti tämä keskeinen merkitysero on jäänyt arviossa huomioimatta. Valitsemansa lähtökohdan vuoksi Voutilainen sivuuttaa kysymyksen siitä, miten teoksen artikkelit täyttävät tehtävänsä aiheen perustutkimuksena.

On totta, että viime vuosikymmenten merkittävimmät nälänhätiiä *selittävät* teorit perustuvat juuri vertailevaan tutkimusotteeseen. Vertaileva tutkimusote ei kuitenkaan ole arvo sinänsä, vaan metodologinen valinta. Mikäli kaikki tutkimus, joka ei sisällä kansainvälistä vertailua kuitataan kategorisesti ”metodologiseksi nationalismiksi”, joudutaan auttamatta koko historiatieteen umpikujaan, sillä juuri perustutkimus toimii polttoaineena kaikelle vertailevalle tutkimukselle, teoriankehittelystä puhumattakaan.

OTM **Tuomas Jussila** on oikeustieteen tohtorikoulu-tettava Turun yliopistossa ja arvioidun teoksen toinen toimittaja. **Sähköposti:** tuomas.jussila@utu.fi.